

Llywodraeth Cymru

Cronfa Argyfwng NDR

Ionawr 2022

Canllawiau i awdurdodau lleol ar weinyddu grantiau sy'n gysylltiedig ag Ardrethi Annomestig (NDR) Covid-19 i hereditamentau Manwerthu, Hamdden, Twristiaeth a Lletygarwch cymwys

Ynglŷn â'r canllawiau hyn

1. Bwriad y canllawiau hyn yw cefnogi cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol ("awdurdodau lleol") i weinyddu cynlluniau grant cymorth busnes sy'n gysylltiedig â'r system Ardrethi Byd Cenedlaethol yng Nghymru.
2. Diben y cynlluniau grant yw cefnogi busnesau gyda'u llif arian uniongyrchol a'u helpu i oroesi canlyniadau economaidd cyfyngiadau ychwanegol a gyflwynwyd ar 26 Rhagfyr 2021 sy'n angenrheidiol i reoli lledaeniad Covid-19. Bwriedir i'r cyllid ymdrin ag effaith busnes o 13 Rhagfyr 2021 hyd at 14 Chwefror 2022.
3. Bwriedir i'r cyllid ymdrin ag effaith busnes o 13 Rhagfyr 2021 hyd at 14 Chwefror 2022.
4. Er mwyn bod yn gymwys i gael cymorth gan y cynllun grant hwn, rhaid bod busnes wedi bod wrthi'n masnachu hyd at 13 Rhagfyr 2021 a byddai disgwyl iddo fasnachu hyd at 14 Chwefror 2022.
5. Mae'r cynlluniau sy'n cael eu cyflwyno ym mis Ionawr 2022 (a phwnc y canllawiau hyn) wedi'u targedu eu natur i ddarparu cymorth uniongyrchol yn bennaf i fusnesau lletygarwch, manwerthu, twristiaeth a hamdden. Bydd y grantiau hefyd yn cefnogi busnesau'r gadwyn gyflenwi ar gyfer y pedwar sector hyn a all ddangos effaith sylweddol o fwy na 40% o ostyngiad mewn trosiant i'w mentrau o ganlyniad i'r cyfyngiadau ychwanegol yn y cyfnod rhwng 13 Rhagfyr 2021 a 14 Chwefror 2022 o'i gymharu â'r un cyfnod yn 2019 / 2020 neu os bydd busnes newydd ar ôl y dyddiad hwnnw ym mis Medi / Tachwedd 2021.
6. Bydd cynllun grant erF penodol arall hefyd yn cael ei gyflwyno a'i weinyddu'n uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru ym mis Ionawr 2022.
7. Bydd y cynllun grant hwn yn agor ar gyfer cofrestriadau ar 13 Ionawr 2022 ac yn cau am 5.00pm ar 14 Chwefror 2022.

Y grantiau sy'n gysylltiedig ag Ardrethi Cenedlaethol

8. Mae'r cynlluniau grant cysylltiedig ag Ardrethi AnnHYg sy'n cael eu cyflwyno gan Weinidogion Cymru ar gyfer y cyfnod rhwng 13 Rhagfyr 2021 a 14 Chwefror 2022 fel a ganlyn.

i) Grant A:

. Taliad grant ariannol o £2,000 ar gyfer busnesau lletygarwch, manwerthu, twristiaeth a hamdden gyda hereditamentau cymwys Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach (SBRR) gyda gwerth ardrethol hyd at £12,000. Disgwylir i awdurdodau lleol brosesu'r taliad grant hwn o £2,000 ar gyfer busnesau lletygarwch, manwerthu, twristiaeth a hamdden cymwys ar ôl cwblhau ffurflen gofrestru fer.

. Bydd Grant A hefyd yn berthnasol i drethdalwyr sy'n gymwys i gael rhyddhad elusennol a rhyddhad Clybiau Chwaraeon Amatur Cymunedol (CASC), sy'n gweithredu yn y sectorau lletygarwch, manwerthu, twristiaeth a hamdden sy'n meddiannu eiddo sydd â gwerth ardrethol o hyd at £12,000. Mae gan awdurdodau lleol ddisgresiwn i ddarparu grantiau i gyrrff dielw y maent yn ystyried eu bod yn gweithredu at ddibenion elusennol ond nad

dynt ar hyn o bryd yn cael rhyddhad elusennol na rhyddhad CASC. Ni fydd y disgrisiwn hwn ond yn berthnasol i sefydliadau dielw sy'n derbyn neu sydd â hawl i ryddhad ardrethi dewisol ac sy'n gweithredu yn y sectorau hamdden, manwerthu, twristiaeth neu letygarwch.

. Ar gyfer pob busnes, rhaid bod eu hereditament wedi bod ar restr ardrethu'r NDR ar 1 Medi 2021 ac mae angen i'r trethdalwr fod wedi bod yn meddiannu'r eiddo ar 30 Tachwedd 2021.

Mae'r cyfyngiad eiddo lluosog a ddefnyddir i'r cynllun Rhyddhad Ardrethi i Fusnesau Bach yn berthnasol i'r grant hwn. Felly, dim ond ar gyfer uchafswm o ddau eiddo ym mhob awdurdod lleol y caiff yr un trethdalwr dderbyn y grant.

ii) Grant B:

Taliad grant ariannol o £4,000 ar gyfer busnesau lletygarwch, manwerthu, twristiaeth a hamdden gyda hereditamentau cymwys Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach (SBRR) gyda gwerth ardrethol hyd rhwng £12,001 a £51,000. Disgwylir i awdurdodau lleol brosesu'r taliad grant hwn o £4,000 ar gyfer busnesau lletygarwch, manwerthu, twristiaeth a hamdden cymwys ar ôl cwblhau ffurflen gofrestru fer.

Bydd Grant A hefyd yn berthnasol i drethdalwyr sy'n gymwys i gael rhyddhad elusennol a rhyddhad Clybiau Chwaraeon Amatur Cymunedol (CASC), sy'n gweithredu yn y sectorau lletygarwch, manwerthu, twristiaeth a hamdden sy'n meddiannu eiddo sydd â gwerth ardrethol rhwng £12,001 a £51,000. Mae gan awdurdodau lleol ddisgrisiwn i ddarparu grantiau i gyrrff dielw y maent yn ystyried eu bod yn gweithredu at ddibenion elusennol ond nad dynt ar hyn o bryd yn cael rhyddhad elusennol na rhyddhad CASC. Ni fydd y disgrisiwn hwn ond yn berthnasol i sefydliadau dielw sy'n derbyn neu sydd â hawl i ryddhad ardrethi dewisol ac sy'n gweithredu yn y sectorau hamdden, manwerthu, twristiaeth neu letygarwch.

Ar gyfer pob busnes, rhaid bod eu hereditament wedi bod ar restr ardrethu'r NDR ar 1 Medi 2021 ac mae angen i'r trethdalwr fod wedi bod yn meddiannu'r eiddo ar 30 Tachwedd 2021.

Mae'r cyfyngiad eiddo lluosog a ddefnyddir i'r cynllun Rhyddhad Ardrethi i Fusnesau Bach yn berthnasol i'r grant hwn. Felly, dim ond ar gyfer uchafswm o ddau eiddo ym mhob awdurdod lleol y caiff yr un trethdalwr dderbyn y grant.

iii) Grant C:

Taliad grant ariannol o £6,000 ar gyfer busnesau lletygarwch, manwerthu, twristiaeth a hamdden sy'n meddiannu hereditamentau gyda gwerth ardrethol rhwng £51,001 a £500,000. Rhaid i hereditament yr ymgeisydd fod wedi bod ar restr ardrethu'r NDR o 1 Medi 2021 ac mae angen i'r trethdalwr fod wedi bod yn meddiannu'r eiddo ar 30 Tachwedd 2021.

Bydd Grant A hefyd yn berthnasol i drethdalwyr sy'n gymwys i gael rhyddhad elusennol a rhyddhad Clybiau Chwaraeon Amatur Cymunedol (CASC), sy'n

gweithredu yn y sectorau lletygarwch, manwerthu, twristiaeth a hamdden sy'n meddiannu eiddo sydd â gwerth ardrethol rhwng £51,001 a £500,000. Mae gan awdurdodau lleol ddisgresiwn i ddarparu grantiau i gyrrff dielw y maent yn ystyried eu bod yn gweithredu at ddibenion elusennol ond nad ydynt ar hyn o bryd yn cael rhyddhad elusennol na rhyddhad CASC. Ni fydd y disgresiwn hwn ond yn berthnasol i sefydliadau dielw sy'n derbyn neu sydd â hawl i ryddhad ardrethi dewisol ac sy'n gweithredu yn y sectorau hamdden, manwerthu, twristiaeth neu letygarwch.

Gweinyddu'r Cynllun Grant

9. Er mwyn helpu busnesau yr effeithir arnynt i oroesi effaith cyfyngiadau ychwanegol, mae'n bwysig bod cyllid yn eu cyrraedd yn gyflym ac yn effeithlon ond gyda mesurau diogelu swyddogion cyfrifyddu priodol ar waith.
10. Lle bynnag y bo modd, y bwriad fydd cadw ffurflenni cofrestru mor ysgafn â phosibl ac ailddefnyddio dulliau gweithredu cyn belled ag y bo modd, wedi'u profi.
11. Bydd awdurdodau lleol yn cael cymorth ariannol i helpu i dalu costau gweinyddu'r grantiau hyn. Bydd rhagor o fanylion am hyn yn cael eu darparu ar wahân.
12. Mae'r gronfa hon ar wahân i gylchoedd cynharach o gymorth grant sy'n gysylltiedig ag Ardrethi Byd Datblygu Cenedlaethol ac yn wahanol iddynt. Mae'r holl gynlluniau grant cysylltiedig ag Ardrethi Cenedlaethol blaenorol bellach ar gau i ymgeiswyr newydd ac nid oes unrhyw eithriadau i hyn. Nid yw cofrestru ar gyfer Cronfa Argyfwng yr Ardrethi Cenedlaethol yn galluogi busnesau i wneud cais yn ôl-weithredol am gynlluniau grant blaenorol neu unrhyw gynlluniau grant eraill.

Diffiniadau – Hamdden, Manwerthu, Twristiaeth a Lletygarwch

13. Mae'r mathau canlynol o fusnesau hamdden, manwerthu, twristiaeth a lletygarwch yn gymwys i gael cymorth, yn amodol ar ddefnyddio eu hereditamentau yn gyfan gwbl neu'n bennaf at ddiben cymwys ac sy'n bodloni'r meini prawf a nodir ym mharagraffau 6 i-iii o'r nodyn cyfarwyddyd hwn.
14. Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio i werthu bwyd a / neu ddiod i ymweld ag aelodau o'r cyhoedd
 - Bwytai
 - Siopau brechedanau
 - Caffis
 - Siopau coffi
 - Tafarndai
 - Bariau neu Fariau Gwin
15. Hereditamentau sydd â phrif ddefnydd fel tafarndai, bwytai, caffis ac ati.
16. Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio i ddarparu chwaraeon, hamdden a chyfleusterau i ymweld ag aelodau o'r cyhoedd (gan gynnwys gwyllo gweithgareddau o'r fath) ac ar gyfer aelodau sy'n ymweld â'r cyhoedd.

- Meysydd chwaraeon a chlybiau
- Cyfleusterau chwaraeon a hamdden
- Campfeydd
- Atyniadau i dwristiaid,
- Amgueddfeydd ac orielau celf,
- Cartrefi a thai hanesyddol,
- Theatrau,
- Lleoliadau Cerddoriaeth Fyw,
- Sinemâu,
- Clybiau nos,
- Neuaddau Bingo

17. Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio at ddibenion manwerthu, hamdden a lletygarwch ac sy'n gymwys i gael Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch. <https://businesswales.gov.wales/cy/ardrethi-annomestig-rhyddhad-ardrethi-manwerthu-hamdden-lletygarwch-yng-nghymru-2021-22>
18. Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio ar gyfer gwasanaethu aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld.
- Neuaddau cyhoeddus,
 - Tai Clwb, clybiau a sefydliadau
19. Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio fel gwestai, gwestai a safleoedd preswyl ynghyd â nifer cyfyngedig o lety hunanarlwyo sy'n bodloni meini prawf penodol (gweler paragraff 20 isod). Rydym o'r farn bod hyn yn golygu hereditamentau lle mae'r rhan annomestig yn cael ei defnyddio ar gyfer darparu llety byw fel busnes:
- Gwestai, Gwesteion a Thai Preswyl,
 - Parciau a safleoedd carafanau
 - Hostel i Dwristiaid - Gellir cyfeirio fel Llety Grŵp, Llety Gweithgareddau neu Llety Byncws
20. Mewn perthynas â llety hunanarlwyo, ni fydd yr eiddo hyn yn gymwys i gael y grant oni chyrhaeddir un o'r meini prawf canlynol:
- Mae'r eiddo hunanarlwyo ar gyfer 30 o bobl neu fwy, neu
 - Mae'r llety hunanarlwyo yn cael ei ystyried yn ganolfan addysg awyr agored, neu hostel i dwristiaid
21. Ar gyfer eiddo hunanarlwyo, mae gan awdurdodau lleol ddisgresiwn llawn i ofyn ac archwilio cyfrifon busnes masnachu, rhestrau archebu a ffurflenni treth hunanasesu a gyflwynwyd i CThEM ar gyfer y flwyddyn ariannol sy'n dod i ben ar 31 Mawrth 2020 os oes angen tystiolaeth ychwanegol i ddangos bod y meini prawf hyn yn cael eu bodloni. Mewn achosion lle mae awdurdodau lleol wedi penderfynu gofyn am dystiolaeth ychwanegol ac mae'r dystiolaeth yn dangos nad yw meini prawf y cynllun yn cael eu bodloni, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol atal talu grant.
22. Diffinnir hostel i dwristiaid fel eiddo fel :

- Mae gan y gwasanaeth y mae'n ei ddarparu bwyslais, ar rannu cyfleusterau gan bobl nad ydynt o reidrwydd yn byw ar yr un aelwyd.
- Gall rhai ystafelloedd gwely fod yn breifat, ond fel arfer bydd o leiaf rai yn ystafelloedd a rennir ar ffurf ystafell gysgu. Gall toiledau a chawodydd fod yn ensuite neu'n cael eu rhannu.
- Fel arfer, gellir archebu gwelyau nos unigol neu ystafelloedd preifat ar wahân.
- Eu diben yw darparu llety i ymwelwyr/teithwyr ac nid yw'n cynnwys llety a ddarperir i bobl ddigartref neu ddiodefwrwyr trais yn y cartref

23. Ni fwriedir i'r rhestr uchod fod yn gynhwysfawr gan y byddai'n amhosibl rhestru'r holl ddefnyddiau hamdden, manwerthu, twristiaeth a lletygarwch niferus ac amrywiol sy'n bodoli. Bydd defnydd cymysg hefyd. Fodd bynnag, bwriedir iddo fod yn ganllaw i awdurdodau lleol o ran y mathau o ddefnyddiau y mae Llywodraeth Cymru yn eu hystyried at y diben hwn i fod yn gymwys i gael arian grant. Dylai awdurdodau lleol benderfynu drostynt eu hunain a yw eiddo penodol nad ydynt wedi'u rhestru yn debyg iawn o ran eu natur i'r rhai uchod ac, os felly, i'w hystyried yn gymwys ar gyfer y grant. I'r gwrthwyneb, ni ddylai eiddo nad ydynt yn debyg yn fras o ran eu natur i'r rhai a restrir uchod fod yn gymwys i gael y grant.

24. Bydd safleoedd sydd wedi'u heithrio rhag bod yn gymwys o'r cynllun rhyddhad ardrethi manwerthu, hamdden a lletygarwch presennol, hefyd yn cael eu heithrio rhag bod yn gymwys i gael y grant hwn. Er enghraifft: Sefydliadau hapchwarae (fel y gwelir yn gyffredinol mewn amgylchedd yng nghanol y ddinas ond a allai fod wedi'u lleoli yn unrhyw le) sydd fel arfer â mynediad cyfyngedig i bobl 18 oed a throsodd ac sydd heb hawl i SBRR a b) lle mai gamblo yn hytrach na difyrwch yw'r prif weithgaredd na fydd yn gymwys i gael cymorth grant.

Manylion Cofrestru a Datganiadau

25. Disgwylir y bydd angen i bob busnes gwblhau proses gofrestru i gadarnhau manylion y busnes, a chytuno i nifer o ddatganiadau. Dylai'r cofrestriad hwn gynnwys y wybodaeth ganlynol o leiaf (fodd bynnag, efallai y bydd ALI unigol yn dymuno ychwanegu gwybodaeth ychwanegol yn unol â gofynion eu proses).

- - Enw Busnes
- - Cyfeiriad Busnes
- - Math o Fusnes (lletygarwch, manwerthu, hamdden, twristiaeth, cadwyn gyflenwi)
- - Rhif o gyflogeion
- - Manylion Cyfrif Banc

26. Yn ogystal, dylai'r ffurflenni cofrestru gynnwys y datganiadau canlynol.

- Rwy'n datgan bod y cyfyngiadau a ddaeth i rym ar 26 Rhagfyr 2021 wedi effeithio ar fy busnes, gyda busnesau'r gadwyn gyflenwi yn cael eu heffeithio gan ostyngiad mewn trosiant o 40% o leiaf
- Rwy'n datgan bod fy busnes yn masnachu hyd at 13 Rhagfyr 2021 a byddai disgwyl iddo fasnachu hyd at 14 Chwefror 2022
- Rwy'n deall y gallaf gael Grant(iau) Ardrethi Annomestig NEU Grant Dewisol ar gyfer y busnes hwn ond ni allaf gael y ddau fath o grant ar gyfer y busnes hwn. Rwy'n Datgan y bydd y grant a dderbynnir yn cael ei ddefnyddio i gefnogi'r busnes

- Rwy'n datgan bod yr holl wybodaeth a ddarperir uchod yn wir ac yn gywir
- Rwy'n datgan na fyddaf yn diswyddo unrhyw staff am gyfnod y cyllid hwn (hyd at 14 Chwefror)
- Rwy'n datgan bod fy musnes yn cydymffurfio â holl reoliadau a chanllawiau Llywodraeth Cymru i ddiogelu ein staff a'r cyhoedd a chydabod y gall methu â gwneud hynny arwain at adfachu grantiau a ddarperir.
- Rwy'n datgan nad yw cyfanswm y cyllid a dderbynnir mewn cymorth grant yn fwy na'm trosiant blynyddol
- Rwy'n deall, os gwneir taliad grant a bod tystiolaeth yn dod i'r amlwg wedyn i ddangos nad wyf yn gymwys i gael y taliad grant hwnnw, y gall yr Awdurdod Lleol, gan weithredu ar ran Llywodraeth Cymru, ofyn am ad-daliad llawn neu ran ohonof. Hefyd, pe bai'n benderfynol bod y taliad wedi'i wneud o ganlyniad i weithred o dwyll gennyf fi neu ar fy rhan, gellir cymryd camau cyfreithiol yn fy erbyn
- Rwy'n cydnabod y bydd fy Awdurdod Lleol yn cynnal unrhyw wiriadau busnes priodol yr ystyrir eu bod yn angenrheidiol i asesu'r cais
- Rwy'n cadarnhau fy mod wedi darllen a deall yr hysbysiad preifatrwydd sydd ar gael yn y ddolen hon <https://businesswales.gov.wales/cy/hysbysiad-preifatrwydd-grantiau-gronfa-cadernid-economaid-llywodraeth-cymru-gweinyddir-gan>
- Mae'r penderfyniad terfynol yn ôl disgrisiwn yr Awdurdod Lleol, ac nid oes proses apelio ffurfiol, ond bydd Awdurdodau Lleol yn adolygu unrhyw sylwadau rhesymol.

Rheoli Cymorthdaliadau

27. Disgwylir y bydd y Symiau Bach o Gymorth Ariannol (SAFA) yn cael eu defnyddio fel y llwybr cyfreithiol ar gyfer y cyllid hwn, y terfyn ar gyfer cyllid yn y 3 blynedd flaenorol yw £335,000.

28. Bydd Awdurdodau Lleol yn gwirio nad yw cyfanswm y cymorth a ddyfernir yn fwy na'r terfyn o £335,000.